

Sentències com bombes de dispersió

Això dels jutges no va dels drets lingüístics dels hispanoparlants: va d'una guerra que volen definitiva contra la nació catalana.

No és la primera vegada que escric un article desitjant de tot cor equivocar-me en l'anàlisi que hi faig. Però no puc pas mentir sobre les meves prevencions. Puc entendre les intencions que han portat a l'acord entre PSC, ERC, Junts i Comuns per modificar l'article 21 de la Llei de política lingüística sobre la llengua de l'ensenyament per esquivar la imposició d'un mínim del vint-i-cinc per cent d'espanyol. Però crec que ni la proposta tindrà l'efecte esperat, ni els tribunals espanyols se sentiran satisfets en la seva obsessió per convertir la llengua catalana en una realitat residual.

D'entrada, doncs, vull dir que des del marc mental autonomista que ara mateix presideix la política catalana, allò que en diríem el "tocar de peus a terra", es lògic que es vulguin evitar els conflictes que se sap que es perdran. I, des d'aquesta perspectiva —allò de com a mínim salvar la vaixela— la maniobra parlamentària sembla raonable. I deixo de banda si, a més del que sabem, hi ha hagut acords discrets amb el Govern espanyol per facilitar que Comuns i PSC s'hi hagin afegit, creant una imatge de consens positiva. Per tant, tot i no compartir l'estratègia, puc entendre el possibilisme del pacte, vist que la desobediència, plantejada de manera aïllada, hauria acabat en una humiliació més, de les quals ja tenim experiència.

I tanmateix, mantinc dues objeccions al pacte. La primera perquè es torna a situar el debat sobre la vitalitat del català en el pla legal. I, per a bé i per a mal, el lloc del català es juga fora de tota legislació. Al capdavall, ja sabem que ha passat amb la legislació anterior a la pretensió de forçar el vint-i-cinc per cent d'espanyol i que donàvem per fet que ens era favorable. L'espanyol ja s'ha imposat a l'escola gràcies a altres factors socials fora del control judicial. Els usos d'una llengua són difícils de regu-

SALVADOR CARDÚS

@salvadorcardus

lar per llei, perquè es defineixen, sobretot, en els espais més vius i informals. Per exemple, en els usos privats de les xarxes socials. O en les eleccions personals dels consums audiovisuals. A més, en els espais formals és fàcil de vulnerar la llei, i és molt difícil de controlar-ne l'ús, com ha passat en els darrers anys a l'escola o al comerç. Total, que l'actual batalla dialèctica ens allunya més que no ens acosta als problemes de fons del català.

La segona objecció és sobre la suposada eficàcia no pas sobre el futur del català, sinó com a maniobra davant dels jutges espanyols. En un supòsit de joc net, es podria confiar que una decisió presa amb un suport tan ampli de la voluntat popular parlamentària seria presa en consideració i respectada per l'Estat espanyol. Si Espanya considerés que el nostre Parlament és també estat a Catalunya, avaluaria l'acord no tan sols com a propi sinó que veuria que, efectivament, es vol garantir el lloc que els jutges volen que l'espanyol tingui a l'escola cata-

lana. Amb l'acord, s'evitaria l'estupidesa didàctica dels percentatges, i ens estalviaríem que es tingués la impressió, no menys estúpida, que la llengua oficial de l'Estat no és present a l'escola. Ara bé, en un context de guerra judicial com l'actual, de *lawfare*, pensar que l'Estat i la seva judicatura es conformaran amb el canvi proposat, em sembla més que improbable. Els jutges no en tindran prou amb el reconeixement explícit que l'espanyol també és llengua vehicular, sinó que la seva pretensió d'humiliar-nos no quedarà satisfeta i insistiran en les seves pretensions inicials. Això dels jutges no va dels drets lingüístics dels hispanoparlants: va d'una guerra que volen definitiva contra la nació catalana.

En aquest context, que el pacte no hagi comptat amb les organitzacions de defensa del català, és lleig però comprensible. O es prioritza l'acord polític a quatre per intentar convèncer els jutges, o se'ls desafiava... amb pistoles de fireta. És com la rebequeria de Junts, també molt comprensible, i que expressa ben a les clares les dificultats de mantenir un discurs de confrontació amb l'Estat i, alhora, haver-hi de pactar per no prendre encara mals més grans quan s'està en una posició de tanta debilitat.

En definitiva, l'agre debat que ha generat entre nosaltres el pacte no es pot entendre només com una discussió pel futur català. Es tracta dels efectes d'una nova bomba política de dispersió, d'aquestes que regularment l'Estat deixa caure al país —ara en un espai tan sensible com el de la llengua—, els estralls de la qual es tradueixen en un joc de trompades entre nosaltres. Qui va aprendre la lliçó del 1-O va ser l'Estat: les porres ens unien i els cops es curaven; en canvi, els atacs judicials ens divideixen i ens autoinfligim profundes ferides entre nosaltres.

Socièleg